

OSTRAVA

Dalibor

22. června

Nadcházející rok 2024 se nese ve znamení 200. výročí narození (2. března) a 140. výročí úmrtí (12. května) Bedřicha Smetany. Tato událost je také hlavním bodem programu Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, který zahrnuje dva bloky všech osmi Smetanových oper. Do té doby je třeba díla nazkoušet nebo inscenace v repertoáru osvěžit. Ještě před letní přestávkou uvedli na scéně Divadla Antonína Dvořáka operu Dalibor, dílo, které zde od roku 1920 uvedli na repertoáru již v jedenácti dřívějších inscenacích. Mimo Českou republiku je spíše raritou, protože stejně jako všechny ostatní skladatelovy opery bylo vždy k velké lítosti samotného skladatele zastíněno Prodanou nevěstou, jež vznikla bezprostředně před ním. O úspěch inscenace uvedené v Plzni již v říjnu loňského roku se výrazně zasloužila režie **Martina Otavy**; věrně se držel libreta, děj zasadil do Prahy 15. století a nesnažil se do díla vstupovat režijními zásahy, jako inscenace v Augsburgu 2018 (OG 12/2018) se zaměřením na homosexuální vztah Dalibora a jeho přítele Zdeňka nebo ve Frankfurtu 2019 (OG 4/2019) s přesunem děje do současnosti a televizního prostředí. Na rozdíl od zmíněných německých inscenací byl zvolen český překlad libreta Ervína Špindlera. Působivá byla také

intenzivní režijní kresba postav, díky které byla uvěřitelná i překvapivá proměna Milady z Daliborovy žalobkyně v obhájkyňu a zamilovanou ženu, stejně tak i velmi osobité vedení sboru. Scénografie **Daniela Dvořáka** ozřejmila námět hrdiny Dalibora bouřícího se proti královské moci; český dvouocasý lev, erby, děkan pražské kapituly v němé roli a scénu také obohatily některé futuristické prvky, jako pochodeň v žaláři. Neustálé změny scény zajišťují její důmyslné přestavby. Kostýmy **Dany Haklové** zprostředkovávaly dobový dojem s detailně propracovanou královskou korunou, středověkou zbrojí a meči. Ani po hlasové stránce nebylo co vytknout. Na mohutném hlasu italského tenoristy **Luciana Mastra**, který ztvárnil titulní roli a který bývá převážně angažován v České republice, nebyly patrné žádné známky únavy. Lyrické momenty přišly trochu zkrátka, neboť něžné tišší pasáže dotvářel s nezkrtnou silou. V Andante amoroso „Ó Zdeňku“ opomenul předepsané interpretační výrazy „dolce“, „dolce espressivo“ nebo „sotto voce“ a držel se jednotně v silné dynamice. Naproti tomu **Jolana Fogašová** jako Milada měla dramatický soprán s diferencovaným zabarvením a proměnlivým výrazem. Její soprán „spinto d'agilita“ jí umožňuje zpívat i role, jako je

Abigail, ale s lehkostí zvládá i přechod na mezzosoprán. Jednapadesátileté Slovence se tak podařilo vytvořit ucelený portrét ženy, která nakonec umírá v Daliborově náručí. **Veronika Rovná** v roli selského děvčete Jitky zpívala jistým, hbitým a lehkým sopránem. Vrchní tóny ve scéně o vzpouře, dosahující vysokého C, silně připomínají Gemmyho v podobné situaci v Rossiniho „Vilému Tellovi“, což poněkud relativizuje výhradní odkazování se k dílům Richarda Wagnera s jeho technikou příznačných motivů a k Beethovenovu „Fideliovi“. Podpořil ji Daliborův posel Vítek v podání **Ondřeje Koplíka** s mohutným tenorem. **Marián Lukáč** jako král Vladislav zaujal jasným barytonem a potřebnou expresivitou v nářku nad úlohou panovníka před Daliborovým rozsudkem smrti. **František Zahradníček** zpíval Budivoje, velitele královské hradní stráže, silným barytonem. **Peter Mikuláš**, který tuto roli zpíval také v roce 2004 ve Vídni, stále suverénně zvládl hluboké pasáže s měkce zabarveným basem a výstižným frázováním. Jeho „sotto voce quasi parlando“ ve třetím dějství bylo působivé.

Operu nastudoval pražský rodák dirigent **Robert Jindra**, hudební ředitel opery (Národního divadla – pozn. překl.), který má zkušenosti téměř se všemi Smetanovými operami. Jeho interpretace zaujala plastickou

dynamikou, průzračností citlivých momentů dosaženou i navzdory hutné orchestraci, zdařilým prostorovým zvukovým efektem fanfár, kterého dosáhl umístěním žestů na balkón, ale především vyhraněnými tempy. Sbor pod vedením Jurije Galatenka předvedl vynikající výkon, byl pečlivě připravený a na svém vystoupení odvedl mnoho práce.

Ovace vestoje a dlouhý potlesk odměnily inscenaci zdařilou po všech stránkách, což vzbudilo očekávání nadcházející sezóny Smetanovského cyklu.

W. Kutzschbach